

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 6.

V Ljubljani, v ponedeljek 9. januarija 1899.

Letnik XXVII.

Avstrija in Nemčija.

Ni več vse gladko mej Avstrijo in Nemčijo, tako pišejo nemške novine. V spominu nam je še, da je moral grof Thun poleg težav, ki jih ima v notranji politiki, oporekati v državnem zboru proti iztiravanju avstrijskih podanikov s pruskega ozemlja. Neprijazno je zašumelo v gozdu nemških diplomatov, ki so očitali grofu Thunu, da stavi v nevarnost trodržavno zvezo. Naposled je poslal nemški cesar na Dunaj posebnega odposlanca s pismom do našega vladarja in grof Thun je moral kmalu nato oddati uradno izjavo z namenom, da zopet ublaži razmere mej državama.

Vkljub temu nemški listi ne mirujejo, trdeč, da še vedno obstoji neki antagonizem. »Es stimmt nicht mehr«, ni več vse tako gladko, nego je bilo poprej.

Toda temu nasprotju ni kriv samo dogodek, katerega smo ravnokar omenjali. Razlog je starejši ter se je posebno pokazal na dan, ko so objavljali Bismarckove zapisnike, iz katerih je razvidno, da je Bismarck brez vednosti Avstrije sklenil skrivaj dogovor z Rusijo istodobno, ko se je sklepala trodržavna zveza.

Ta novica seveda Avstriji ni mogla biti po godu, kajti to se pravi po domače, koga za nos voditi. Avstrija bi bila namreč morala v danem slučaju zavriniti kak napad Rusije ali Francije, sedaj pa spozna nenadoma, da je njen zaveznik skrivaj dogovorjen z jednim izmed skupnih nasprotnikov.

»Lahko si mislimo« — tako piše »Reichszeitung« v Bonu — »kak vtis je napravilo tako postopanje Bismarckovo, katerega Avstrija niti slutila ni in je šele zvedela o njem pred dvema letoma, ko so se objavili spomini Bismarckovi. To je bil torej oni tako lojalni minister, ki se je toliko trudil skrpiti zvezo z Avstrijo, seveda samo z namenom, koristiti Prusiji, in ki je pri

vsaki priliki kazal Avstriji tako iskreno prijateljstvo!

Zaslepiti, na led speljati so se dali avstrijski diplomati, kajti Bismarck je bil vedno, to se kaže tudi iz njegovih izdanih zapisnikov, sovražnik Avstriji, vedno pripravljen škodovati ji, kjer le mogoče, oslabiti jo, kolikor mogoče.

Ko je leta 1879 sklepal zvezo z Avstrijo, ni mu bilo nič v mislih njo braniti, imel je jedini namen, Prusijo zavarovati proti francosko-ruskemu napadu.

Avstrija ni imela pri tem ničesar pričakovati. Zato taji dejanske razmere oni, ki bi trdil, da Prusija ni od te zveze več dobila, nego žrtvovala, ker je ona vse dobila in ničesar žrtvovala!

To so ojstre, a opravičene besede, ki so tem večjega uvaževanja vredne, ker prihajajo iz ust pruskega podanika. Drznost nemške vlade je tem zopernejša, ker je ona najprej iztirala avstrijske podanike in sedaj, ko je grof Thun temu odločno oporekal, ona zahteva zadoščenje. Bolj brezozirno se pač ne more izzivati nikogar. »Prav nič čudno bi ne bilo — piše zopet omenjena »Reichszeitung« — ko bi na tako predrznost Avstrija odgovorila s tem, da izstopi iz trodržavne zveze.«

Toda Nemčiji se ni bati, da bi Avstrija ukrenila kaj tako odločnega. Vlada si ne upa stopiti v kako nasprotje z Nemčijo, nima namreč ne glave ne rok prostih, za kar prav dobro skrbé židovski liberalci v Avstriji, ki delajo na to, da ima avstrijska vlada zvezane roke na znotraj in zunaj. — Ogerska vlada je imela toliko poguma, da je v poluradnem članku v »Pester Lloyd« ožigosala ta »zistem nezaupnosti«, kateri Nemčija vedno kaže nasproti Avstriji, kakor ga je kazal Bismarck, ki je sklenil Avstriji za hrbot rusko-pruski dogovor.

Prijatelj, zaveznikov nas Bog varuj, sovražnikov se bomo že sami, tako bi morali reči avstrijski diplomati ter opustiti zvezo s Prusijo in

iskati zveze z Rusijo, ki je za Avstrijo najbolj naravna in najbolj ugodna. Po našem trdnem prepričanju je tudi nemogoče vrediti povoljno notranje razmere v državi, dokler tiči zunanja naša politika v tem močvirnatem kolovozu, in ne varamo se, ako trdimo, da je Nemčija s sedanjimi razmerami v Avstriji jako zadovoljna, ker vsled naših notranjih razprtij Nemčija oprta na zvezo z Avstrijo ponosno in mogočno išče svetovnih bojišč za svojo slavo in svetovnih tržišč za svoje narodno-gospodarsko bogastvo.

Tužen je za nas pogled v bodočnost.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. januarija.

Državni zbor se snide, kakor poroča dunajski korespondenčni urad, dne 17. t. m. Nekateri dunajski listi, posebno pa »N. Fr. Presse« pa poročajo, da termin še ni definitivno določen, ker se baje v vladnih krogih čaka na to, kako se razvije stvari v Budimpešti, ter pravijo, da vlada lahko čaka, ker ji je § 14. pomagal iz zadrege. Sicer pa ni lahko umeti, čemu naj bi se naš parlament oziral na Mažare, ko ima vendar rešiti toliko samostalnega dela.

Dnevnine za člane komstij za odmero osobne dohodarine. V seji poslanske zbornice dne 15. decembra l. l. stavil je poslanec Pfeifer s tovariši nastopni predlog: Zbornica naj sklene: §§ 28 in 198 zakona o direktnem osebnem davku se spremenita v tem smislu, da imajo predsedniki in člani komisij ter vsi morebitno pozvani veščaki in zaupniki, ki ne pripadajo v kategorijo aktivnih uradnikov, pravico do dnevnine za dni resnične porabe pri komisijonelnih preiskavah in posvetovanjih. Dnevnina znaša za one funkcionarje, ki so nad dva km. oddaljeni od sedeža komisije, 4 gld., za ostale pa 2 gld.; poleg tega imajo prvi tudi pravico do normalne potovalne odškodnine. V podkrepljenje tega predloga se opozarja na

LISTEK.

Iz predalov suhoparnega številkarja.

(Dalja.)

»Nad vse mere zadovoljni poslanci povabijo Stephensona s seboj, naj pregleda tla in izmeri svet med obema mestoma. Toda stavijo se mu pri tem na pot zapreke, na katere niti sam ni bil pripravljen. Mnogi posestniki namreč branijo mu, naščuvani po kanalskem društvu, meriti svet po svojih posestvih. Dasi se mu po zvijači in trudu posreči zmeriti svet in določiti stroške, vendar naravnost pove, da je oboje nezanesljivo.

»Ko jame misel res dobivati življenje, nastajajo znova vsakovrstni dvomi o rabnosti lokomotive in o Stephensonovi spretnosti. Zato pošljejo druge poslane v Killingworth, katerim dajo kot izvedenca spretnega mehanika in inženirja. Znova se prepričajo poslanci, kako ugodna je Stephensonova lokomotiva. Poslani inženir spiše odboru nepristransko poročilo in priporoča v njem Stephensonovo lokomotivo za varno, praktično in

najceneje prevažilo težkih tovorov. Vrh tega opomni, da more lokomotiva sicer še hitreje voziti, da je pa varnejše, če premeri le 9—10 angl. milj (16 km) v uri.

»9 — 10 milj v uri!« zavzamejo se trgovci. »Nemogoče!« In nevrjetneži gredo zdaj sami v Killingworth, da vidijo to čudo na svoje oči.

»Ko jim lastna skušnja prežene zadnje pomisleke, prosijo Stephensona, naj še jedenkrat in sicer natančneje premeri svet, da morejo to stvar predložiti parlamentu.

»Sedaj, ko spozna kanalsko društvo, da se trgovci s svojim železniškim načrtom nikakor ne šali in da hočejo celo v parlamentu predlagati železnico, omehča se in stavi ugodne pogoje. Še jeden kanal hoče zidati, napraviti parnike in znižati vozne cene. Toda prepozno. — Še pred kratkim tako ohole lastnike kanalov jame marljivo delovanje trgovcev skrbeti. Boje se za svoje bogate vire, in se poprimejo drugih pripomočkov. Zabavljajo na železnico in pregovore časopise, da ščujajo ljudstvo proti podjetju. Časopisi trde, da bo lokomotiva motila krave na paši, da kokoši

ne bodo nesle, strupeni par te strašne lokomotive da bode moril ptice v zraku, odpravljal iz okolice fazane, lisice, srne, zajce in drugo divjačino. Požari brez števila bodo nastajali, kajti iskre leteče iz lokomotivnega dimnika padale bodo na hiše in jih požigale; zrak se bo moral okužiti in prouzročevati ljudem in živini strašne bolezni, o katerih do sedaj še nihče ne ve. Lokomotiva bo ovirala potovanje po cesti, brez kruha bodo vozniki in delavci in vsaka krčma bo uničena. Da pa se mora lokomotiva raznesti in potnike in blago razdrobiti na kosce, to je bila tem kričačem dognana stvar.

(V tem času je tudi trdil Stephenson, da bo naredil lokomotivo, ki bo prevozila po 20 angl. milj na uro. Nato prinese časopis »Quarterly Review« klasičen (recte klasično neumen) odgovor: »Kaj more biti bolj očevidno smešno in neumno kakor obetanje, da hoče narediti lokomotivo, ki bo imela dvakratno hitrost poštnega voza? Poprej bi človek vrjel, da se dajo prebivalci Woolwich-a na raketi odstreliti, kakor da bi si upali na tako lokomotivo!)

odlok finanč. ministerstva z dne 29. marca 1850, št. 1842 in na § 13 zakona o preosnovi zemljiškega davka z dne 24. maja 1869, ki je dajal članom komisij, zaupnikom in veščakom pravico do dnevnin in povrnitve potovalnih stroškov. To načelo je popolno pravično, ker imajo sotrudniki velike materialne stroške za stanovanje in hrano, ker zamude več dni pri svojem delu in ker si morajo za dobo odsotnosti najeti namestnika. Poleg tega pa pride tu v poštev še sledeče: Ako gradivo, ki je potrebno za presojo dohodninskih in pridobninskih razmer davkoplačevalcev, ni pravočasno pripravljeno, morajo se cenilne razprave naravno zavlačevati. V smislu § 197 o direktni osebni dohodarini pa morajo komisije dogotoviti delo v dobi, ki jo določi fin. minister, sicer se dela poverijo pristojnim davčnim oblastvom. Da pa te razprave ne trajajo predolgo in se ne pokaže potreba prenosa cenilnih agend na davčne oblasti, je odškodnina primerno protisredstvo, ker bi finančno oblastvo sililo nato, da se vsa predдела popolno in pravočasno dovrše ter na ta način ne prekorači določena doba. Na drugi strani pa tudi ni prezreti, da se za slučaj, ako člani niso odškodovani, potrudijo, da dela čim prej dovrše, da jim ni treba žrtvovati preveč časa in denarja. Tako površno delo in ocenjevanje mora pa izpasti ali na škodo erarja ali pa davkoplačevalcev, in da se izogne tej eventualnosti, je odškodnina popolno opravičena. V formalnem oziru pa predlaga, da se predlog izroči davčnemu odseku.

Stališče barona Banffyja je do skrajnosti omajano, akoravno je dunajski »Vaterland« pred malo dnevi po pojasnilih Mažara Asbotha poročal, da rogoviljenje združenih opozicijskih strank le krepki vladno stališče. Posredovalec Szilagyi in po njem ministerski predsednik se je tekom zadnjih pogajanj z opozicijskimi voditelji prav lahko prepričal, da je zveza mej temi strankami trdnejša, nego kedaj in da preje ne bo miru v deželi, dokler se ne umakne Banffy in ž njim vred 25 letno Tiszovo gospodarstvo. Pri zadnjih ministerskih posvetovanjih na Dunaju se je sicer sklenilo, da se nadaljujejo posvetovanja in razgovori v Budimpešti, toda kaj to koristi, ako opozicija niti za korak ne odneha, dokler se ne izpolni njena želja. Baron Banffy pa tudi nima na razpolago nikakih sredstev v dosego normalnih razmer. V zbornici mora vladati popolna svoboda, parlamenta pa v smislu ustavnih določb ne sme razpustiti, dokler za tekoče leto ni rešen proračun ali vsaj proračunski provizorij, ali kakor ga nazivljejo, indemnitetna predloga. — Ko bi pa baron Banffy vključil temu to storil in prekršil ustavo, imel bi največji križ z novimi volitvami, ker bi ne mogel prisiliti prebivalstva, naj si izvoli nove zastopnike. Baron Banffy torej mora iti, ako se hoče ohraniti red v državi.

Shod za svetovni mir. Ameriški listi poročajo, da je Mac Kinley izbral škofa Irlanda kot zastopnika zveznih držav na shodu za svetovni mir. Ta novica je v toliko prezgodnja, da predsednik zveznih držav tega še ni storil, ker v ta namen ruski car sploh še povabil ni razposlal, resnična pa je v toliko, da je škof Ireland odbran zato, kadar Amerika dobi povabilo na ta shod.

»Na ta način (namreč z zabavljanjem) si je pridobilo kanalsko društvo vse neizobražene, pa tudi mnogo olikanih ljudi na svojo stran, in ko hoče Stephenson znova meriti svet, sovražno mu je priprosto ljudstvo tako, da ga vozniki in brodarji, katerim po mnenju lažnivih lastnikov tudi preti poguba, res ovirajo pri delu. Delavci Stephensonovi morajo radi bičev in kolov nehati z delom in najspretnjšega mladega moža vržejo brodarji nekega dne na tla in ga ne izpuste prej, dokler jim ne obljubi, da se noče nikdar več vti-kati v take stvari.

»Zato mora Stephenson začasno ustaviti merjenje pri Liverpoolu in je začeti tam, kjer misli, da mu ljudstvo ne bo branilo. Toda kamorkoli dojde, povsodi vidi nezaupne obraze in sovražne prebivalce. Le na malo krajih pospešujejo njegovo delo in mu dajo oboroženih ljudi. Po velikih težavah se mu posreči naposled z zvijačo in silo, da izmeri svet. Često ga je seveda moral meriti pri luninem svitu in veliki nevarnosti za lastno življenje.

(Dalje sledi.)

Na tem potu pa se bo Ireland mudil v Rimu, da pozve o mnenju papeževem glede tega vprašanja. — To je važno v toliko, ker papež ne bo povabljen na ta posvet, ker on že nima svetne vojske, pač pa je ruski poslanik pri Vatikanu, mudeč se na počitnicah, takoj se vrnil v Rim, da je izročil papežu dotični poziv carjev za mir. Gotovo je, da vsi dogovori zastopnikov raznih vladarjev nič ne pomagajo, ako pri tem v prvi vrsti ne sodelujejo moralna sredstva, s katerimi v prvi vrsti razpolaga papež kot duhovni vladar. To vodilno idejo za razoroženje in za mir razpravlja rimski »Osservatore Romano«, ter dostavlja, da so o tej ideji in njeni potrebi prepričani tudi v Rusiji.

Amerikanom na Filipinah provzročajo ondodni vstaši velike preglavice in ako pojde tako dalje, bodo po preteku nekaj let jednako Špancem želeli iznebiti se z velikimi stroški priborjenih otokov. S početka si je domišljeval Mac Kinley, da se bodo Filipinci z lepa podvrgli amariški nadoblasti in da so se samo radi tega neprestano bojevali s Španijo, ker z njeno vlado niso bili zadovoljni. Toda že preje, posebno pa sedaj, ko je ameriški pooblaščenec general Otis izdal proklamacijo, v kateri proglašja nadoblast zveznih držav in zapoveduje vstašem, naj se vdajo in izroče svoje orožje, pokazali so vstaši, na čelu jim Aguinaldo, da se ne marajo udati ameriški sili. Izvolili so si samostojno vlado, katere člani so se zavezali, da se hočejo boriti za popolno neodvisnost do skrajnosti. Vodja Aguinaldo je odpotoval iz svoje dosedanje rezidence ter organizuje vstaške čete na raznih otokih. Amerikani so sedaj dospeli do prepričanja, da z lepa ničesar ne opravijo, in v Washingtonu so že dobili premoč oni Mac Kinleyevi svetovalci, ki zagovarjajo uporabo sile nad filipinskimi uporneži. Lahko pa to delo nikakor ne bo in največ težkoč jim bo provzročalo prijetje vodje Aguinalda, kateri je, sluteč nevarnost, ukrenil že vse potrebno, da jim ne pride tako lahko v pest.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. januarija.

(Javen shod v Mariboru.) V četrtek dne 12. jan. ob 1/2.11. uri predpoldne se vrši v Mariboru v hotelu »Stadt Wien« veleznamenit javen shod s sledečim vspešnim: 1. Pozdrav, govori dr. Rad. Pipuš. 2. Zadržno vprašanje, razpravlja drž. poslanec dr. I. E. Krek. 3. Vspehi kmetijskih zadrug v Žalcu in v Horjulu, poročata voditelja Ivan Kač in Ivan Stanovnik. 4. Raiffeisenove posojilnice, govori tajnik celjske »Zveze«. 5. Razgovor, predlogi, nasveti in sklepi. Opozorjamo rodoljube po južnem Štajerskem na ta važni shod, s katerim se naj začne živahno gibanje na gospodarskem polju tudi med štajerskimi Slovenci. Udeležite se ga Slovenci, da bo izborna rešilna ideja zadržne gospodarske organizacije kmalu poznana tudi v vsakej, kolikor toliko zavednej kmečkej hiši! Na svidenje torej prijatelji narodne samopomoči v četrtek dne 12. januarija v Mariboru!

(Iz deželnega šolskega sveta.) Nadučitelj Avg. Korbar je premeščen iz St. Vida na Prem. Imenovan je učitelj Jos. Reich, učitelj na Studencu, nadučiteljem v Dolu. Nadalje so imenovani: učitelj Fr. Verbič, nadučiteljem v Slavini, začasna učitelja Mat. Primosch in Iv. Wittine definitivnima na dosedanjih mestih ter začasna učiteljica Matilda Gorjanc, za definitivno učiteljico v Dobu.

(Veselica št. Peterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda) vršila se je včeraj zvečer v Sokolovi dvorani v »Nar. domu« ob navzočnosti odličnega in prav mnogobrojnega občinstva v vsakem oziru sijajno. Obsirnejše poročilo o njej priobčimo v kratkem.

(Cerkniško kat. izobraževalno društvo) je sklicalo včeraj društven shod. Vdeležilo se ga je lepo število mož. Prvi je govoril dr. Krek o žalostnih razmerah v državnem zboru, ki že drugo leto ničesar ne dela. Svoje prve pravice, nadzirati državno gospodarstvo, ne izvršuje; od njega se torej ne more nič pričakovati. Pojasnil je tudi vzroke temu razpadu: krivični volivni red in ločitev strank po postranskih in ne po glavnih načelih. Zmeda je toliko, da mora poseči vmes Najvišja moč, da se razreši. Izprevideti moramo vedno bolj, da se nam ne kaže ozirati na zgoraj, marveč

da moramo delati pri ljudstvu. V ti zvezi je obrisal načrt gospodarskega organizovanja, v katerem jedinem je naša rešitev. Gostinčar je nato razpravljaj razna načela, po katerih se vrši organizacija, in je dokazoval, da so jedino prava tista načela, ki jih goji krščanski socializem. Župnik Rajčević je utemeljeval zahteve nadsodišča in vseučilišča v Ljubljani in predlagal primerno resolucijo v ti zadevi. Kapelan Lavrenčič je govoril o gospodarski organizaciji z ozirom na cerkniške razmere. Zboru je predsedoval č. g. dekan. Upati je, da obrodi shod obilo dobrega sadu.

(Imenovan je) deželno-vladni koncipist dr. Avg. vitez pl. Banniza okrajnim komisarjem za Kranjsko.

(Deželni zbor goriški.) Iz Gorice se nam poroča dne 7. t. m.: Dnevni red za II. sejo deželnega zbora v soboto dne 7. jan. ob 4. uri popoldne je bil: Poročilo deželnega odbora zastran odmembe glavarjeve plače v pomnožitev ustanove za obnemogle delavce; o dovolitvi kredita 10 000 gl. za predplače, ki bi se podelile za obnovitev vinogradov uničenih po trtni uši; o potrditvi volitve poslancev Eugenija conte Valentinisa in Lud. Mighetti ja; poročilo šolskega odseka o vladni predlogi zakona zastran prispevanja dežel. zaloga k stroškom šolskih okrajev; poročilo dež. odbora, da se dovoli goriškemu mestu znesek 1080 gl. 46 kr. za prigradbe na ženski blaznici. V zbornico so došli slovenski poslanci in vladni zastopnik. Galerija je bila natlačena polna. Predsednik dr. Ant. Gregorčič naznani, da italijanski poslanci niso došli, da je zbor nesklepčen, da toraj danes ne more zborovati. Na to so poslanci odšli. Tudi galerija se je mirno razšla. Trg pred zbornico je bil poln radovednega občinstva in policajev. Sinoči je bila nameravana demonstracija pred nadškofijo. Mnogo izgreznikov so odpeljali v zapor, pa danes večinoma izpustili. Knez nadškof ni došel k današnji seji.

(Živela Avstrija!) Ta spevoigra z deklamacijami se je ob živem zanimanju mnogoštevilnega občinstva igrala na novega leta dan, na sv. treh kraljev dan in včeraj v »Marijanišču«. Dečki so z neustrašenim nastopom in s preciznim izvajanjem delali čast zavodu, kateri je vreden vsestranske podpore.

(Poročil) se je danes gosp. Fran Kobau, davkarski kontrolor, z gđč. Olgo roj. Gasperin, učiteljico.

(Predavanje »Zveze« v Katol. domu.) Velikolelec jurist Šinkovic je predaval o »poganskem in krščanskem naziranju o delu«. Stara mogočna rimska država je razpala vsled pristno poganske naprave — suženjstva. Suženjstvo pa je temeljilo na poganskem naziranju o vrednosti dela. Delo je bilo prostemu Rimljanu in Grku sramotno in nečastno, delavec, ki je delal z rokami, za brezčastnega, nepoštenega človeka. Zato ni prost Rimljan delal sam, marveč si je podjarmil ljudi, zlasti tujce, ki so postali s tem, da so opravljali hlapčevsko delo, sužnji brez vseh pravic, celo brez pravice do življenja. Življenje njihovo je bilo le toliko vredno, kolikor je koristilo gospodarju, ki je imel neomejeno oblast nad njimi, oblast nad življenjem in smrtjo. Vsled suženjske naprave in vsled neusmiljenosti in brezčutnosti do bližnjika je nastala kruta konkurenca ki je uničila polagoma srednji stan in napravila grozen propad v tedanjem človeštvu. Proletariat (parasiti in »prosti« postopači) je stal nasproti velikim kapitalistom (veleposestnikom latitudijev). To je uničilo staro pogansko družbo. — Kristus je s svojim lastnim rojstvom in s trudopolnim delom skozi 30 let povzdignil pošteno delo do časti in veljave in mu pritisnil pečat plemenitosti. Apostoli in njih prvi nasledniki so bili tudi delavci, ki so si služili kruh tudi s težkim delom. Menihi so v samostanih gojili pošteno delo in postavili s tem v srednjem veku temelj krščanski kulturi, ki je osnovana na delu. Krščanstvo uči splošno dolžnost dela in sicer poštenega dela, ki je pogoj časti in tudi posmrtni sreči človeštva. Od 11. do 15. stoletja, ko je imelo krščanstvo največjo veljavo na svetu, je cvetelo tudi pošteno delo in z njim sreča in blagostanje v ljudstvu. — Sedanja svet odtujivši se krščanstvu, se bliža zopet poganskemu naziranju o delu in vsled tega, ker izgublja pošteno delo vrednost in čast in namreč sebično, izključno dobičkarsko delo pridobiva na ugledu in časti, — se prikazujejo posle-

dice kakor v poganskem svetu, namreč srednji stan izginja in pojavlja se proletarijat in kapitalist. — Slovani so bili izjema v narodih, oni so bili vedno delavni. Zato upajmo, kar upa celo Lev XIII., da imajo Slovani v bodočnosti važno ulogo, — prenoviti propali, trhli zapad v krščanstvu in delu. Ko zavlada zopet krščanstvo in z njim zadobi pošteno delo v krščanskem smislu zopet čast in veljavo, izgine sedanje grozno stanje v človeštvu. — Predavanje je bilo zanimivo in občinstva se je nabralo lepo število. Prihodnjo nedeljo Predava načelnik »Zveze« g. Ivan Kregar o zadnji dunajski razstavi.

(Dejanstveno priznanje.) Pod umetniškim vti- som zadnjega koncerta so »Glasbeni Matici« kot ustanovniki pristopili gospodje: J. Auer, K. Cotman, dr. Iv. Jenko, Fr. Krapež, dr. Val. Krisper, Fr. Seliškar in Fr. Stupar. — Gospod Josip Turk ml. je ponudil za vsak koncert, dokler bo on izvrševal svojo obrt, jedno kočijo brezplačno.

(V tukajšnji frančiškanski župniji Marijinega oznanjenja) je bilo v preteklem letu rojenih 442, med njimi šestkrat dvojčki, umrlo jih je 225, in sicer v mestnem oddelku 89, na Viču 78 in v Spodnji Šiški 58. Porok je bilo 143. V mestnem oddelku ni od 25. novembra pret. l. pa do danes nihče umrl. Župnija ima 13.400 prebivalcev.

(Prvo toplo večerje) so dobili vojaki po vseh vojašnicah dne 2. decembra, kot prvi delavnik tega leta.

(Občina Šmihel - Stopiče) je dovolila kot prispevek za cesarjev spomenik v Ljubljani 50 gld.

(Iz Sveč v Rožni dolini.) Ker so se vršile priprave za občinske volitve tako nepostavno, vložili smo pri okrajnem glavarstvu priziv, kojemu se je tudi ugodilo. Razveljavljene so vse dose- danje priprave, določene ure, kedaj lahko pogle- damo v listine itd., sploh je glavarstvo vse kot nepostavno zavrglo in ukazalo predstojništvu, da razpiše nov narok za volitve. In glejte, kaj ta- kega, kar se je sedaj zgodilo, mogoče je res le samo pri nas na Koroškem. Pri nas pač gospodari mogočni Feinig! Dasi mu je Palla kot božični dar naklonil siho mej okno, ostal je še vedno trdovraten in nespokoren grešnik. Ali noče ali pa ne zna! Sedanji razglas je še bolj nepostaven kot prvi; kaj pač njega briga odlok glavarstva z dne 2. januarja 1899, št. 35.482? Sum qui sum, a! on misli, in tako dela, kar se njemu poljubi. A v kozji rog nas še ne bode ugnal; papirja in črnila za zopetne prizive še imamo in pričaku- jemo za trdno, da bo glavarstvo g. Feiniga po- krcalo po prstih! Janez Borovec.

(Iz celovške škofije.) V stalni pokoj je stopil č. g. Jož. Galant, župnik v Vinici. — Premeščena sta: č. g. Matej Riepl, provizor v Štebnu ob Zili, za mestnega kaplana v Beljak, in č. g. K. Walcher, mestni kaplan v Beljaku za mestnega kaplana v Celovec.

(Iz Celovca), dné 8. jan. V ponedeljek 9. t. m. imajo socialdemokratje shod, na katerem bodo razpravljali o odpravi častnikarskega koleka. Na shod so povabili tudi vse koroške poslance, državne in deželne, katerih imena se sedaj svetijo na dotičnih lepakih po cestnih vogalih. Med poslanci je ime- novan tudi mil. g. knezoškof. — V torek 10. t. m. bode poročal svojim volilcem veliki naš državni posl. Doberník, ki je v zadnjem času po milosti »Grazer Tagblatt« avanciral do nekakega »voditelja« nemškega naroda. Dosegel je to čast pa s tem, da s svojim tovarišem, milijonarjem Lemišem pridno koplje grob posl. Steinwendru. Da uničijo kolikor mogoče ugled in upliv tega moža, zato poskrbijo tudi na onem shodu. Krasno je videti, kako se vedno bolj razvija tista slavna »deutsche Gemeinbürgerschaft« v pravo pravcato »deutsche Gemeinwürgerschaft«! Omenim naj še, da so po- slancu Doberniku izrekli svoje popolno »zaupanje« celovski — črevljariji!

(Velike vojaške vaje) vrše se to leto, kakor poročajo razni listi, na Koroškem. Udeležil se jih bode naš cesar in baje tudi nemški cesar Viljem.

(Duhovniške ustanove za dijake.) V statističnem mesečniku je dr. Schmidt objavil podatke glede dijaških ustanov, katere so položili duhovniki v avstrijskih deželah. Ustanovna glavnica znaša 6.376.078 gld. Na leto dobi sedaj 1943 dijakov 231.668 gld. Na Kranjskem je po tem poročilu 137 teh ustanov, ustanovna glavnica znaša 249.049 gl.

letni ustanovni znesek 9652 gld. In vendar trdijo nekateri, da duhovniki niso prijatelji omiki!

(Alkoholizem.) V Združenih državah, pravi Everett, je alkoholizem v desetih letih požrl 600.000 dolarjev, umoril 300.000 ljudi, vrgel 100.000 otrok v sirotišnice, spravil 150.000 ljudi v ječo, povzročil najmanj 1500 ubojev in 2000 samomorov. Zdravniki, pravi dr. Colombo v »L' Osservatore Cattolico«, se ujemajo v tem, da polni blaznice najbolj alkoholizem.

(Razžaljivi pomišljaj.) Upnik je dolžniku pisal: »Ako ne plačate, ste —«. Ker je bilo to pisano očitno na dopisnici, je tožil dolžnik zaradi razža- ljenja časti. Sodišče je oprostilo pisavca, češ, da se ne ve, ali je hotel s tem pomišljajem upnik dolžnika zasramovati ali pa samo »nad njim vr- šiti dovoljeno kritiko«.

Društva.

(Zabavni večer »Slovenskega planinskega društva«) se vrši jutri dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Predavala bode gospodična Pavla Borštnerjeva o potovanju iz Ljubljane čez Pohorje do Drave. Gospodična Pavla Borštnerjeva je kot spretna turi- stinja dobro znana, vsled česar se nadejamo mnogo zanimivega iz njenega predavanja. Pri tem večeru sodcluje iz prijaznosti oddelek pevskega društva »Ljubljane«. Člani in vpeljeni gostje so uljudno vabljeni.

(Izvanreden občni zbor narodne či- talnice v Novem mestu) za dopolnilno vo- litve društvenega odbora bode dne 12. t. m. ob 7½ uri zvečer v bralni sobi čitalnični.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) ženska podružina v Sežani izbornu posluje. Te dni do- pošlje namreč vodstveni odbor gospici Zvezdo- slavi Delak-ovi vsprejemnico, pričujočo — da je imenovanka že sedma pokroviteljica pri imenovanju podružini. Slovenke in Slovenci, hodite po sežanskih stopinjah!

(Slov. pevsko društvo v Ptui.) Glavni zbor se vrši v nedeljo dne 15. januarja ob 2, oziroma pri vsakem številu članov ob 3. uri popoldne v Narodnem domu v Ptui s sle- dečim vspeedom: 1. Pozdrav in nagovor pred- sednika. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in račun- skih preglednikov. 3. Volitev predsednika, odbora in računskih preglednikov. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Vabilo) k V. rednemu občnemu zboru »Celj- skega pevskega društva«, ki se vrši dne 14. ja- nuvarja ob 8. uri zvečer v prostorih »Narodne čitalnice«. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika izrednega občnega zbora dne 2. julija 1898. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo bla- gajnika. 5. Poročilo rač. pregledovalcev. 6. Vo- litve predsednika. 7. Volitev 5. odbornikov ter 2. namestnikov. 8. Volitev rač. pregledovalcev. 9. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Poziv

slikarjem, slikaricam, kiparjem, risarjem in arhitektom slovenskim!

(Konec.)

Nameravana razstava povzdigne pa tudi naš narodni ugled, poviša našo narodno čast. Na raz- stavi se brez dvoma požlahtni estetiški okus na- šega ljudstva in se razširi med masami zanimanje za umetnost. Umetniška razstava vspodbudi mar- sikateri speči talent, da se potem posveti našim umetnostim.

Lotimo se torej resno tega prvega poskusa! Na delo, častiti kolegi in kolegije!

Naša bela Ljubljana nas sprejme pod svojo streho. Prostore za razstavo dobimo lepe in pri- merne. Ponosen sem in srečen, da imam to za- gotovilo že v rokah. Gospod Ivan Hribar, župan ljubljanski, kateremu sem se že poklonil, je drage volje prevzel častno predsedništvo odboru, ki se sestavi svoj čas v ta namen.

Ker se, kakor rečeno, naša prva slovenska umetniška razstava ne more nikjer drugje častno in dostojno izvršiti, nego v Ljubljani, in ker bi- vam stalno v Ljubljani, postavil sem se začasno na čelo celi akciji za prireditve naše razstave.

Zato izdajam od tod ta poziv.

Prosim Vas, vse čislane tovariše kiparje, sli- karje in slikarice, risarje in arhitekto slovenske, pa naj živite kjer si bodi, da mi blagovolite priti na pomoč s svojimi nasveti in predlogi. Prosim Vas, da mi naznate čim prej mogoče, koliko in kaj bi kateri izmed Vas hotel razstaviti.

Razstaviti se sme vsaki umotvor, samo da je res umotvor, pa naj bode snov posvetna ali religiozna, pa naj pripada dotični umetnik tej ali oni smeri umetniški...

Razstaviti, to je na razstavo pošiljati se smejo seveda le samostojna (ne pa morda pod učitelj- skim nadzorstvom izvršena) dela.

Nameravana razstava bi se vršila ali otvorila v jeseni l. 1899.

Cenjenih dopisov pričakuje ter se Vam pri- poroča s kolegijskim pozdravom udani

Alojz Gangl,

akad. kipar in profesor na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani.

Ljubljana, na Sveti večer 1898.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. januarja. Jutri se objavi cesarjev patent, s katerim se sklicuje drž. zbor na 17. t. m.

Dunaj, 9. januarja. Jutri je važen posvet ministrov pod predsedstvom cesarje- vim. Na dnevnem redu so razmere na Češkem.

Dunaj, 8. januv. Danes so se nadalje- vala posvetovanja ogerskih ministrov pod predsedstvom cesarjevim. Sklenilo se je, da se razgovori o zboljšanju položaja nadaljujejo v Budimpešti. Ministerski predsednik baron Banffy in finančni minister Lukacs sta se nato dogovarjala z grofom Thunom. Ogerski ministri so se zvečer vrnili v Budimpešto.

Budimpešta, 9. januarja. Banffy, Lu- kacs, Fejervary so se vrnili v Budimpešto z naročilom cesarjevim, naj skušajo dognati kompromis med različnimi strankami. Listi so- dijo o tem zelo nezaupno. Opozicija se toliko časa sploh ne spušča v razgovor, dokler Banffy ne odstopi.

Budimpešta, 9. januarja. V zbornici so tudi danes samo glasovanja po imenih. Jutri bo najbrže zbor preložen za nedoločen čas.

Budimpešta, 9. januv. Za danes se pričakuje odločitev v ogerski krizi. O tem so bili že včeraj obveščeni tu bivajoči člani ogerskega kabineta. V tukajšnjih političnih krogih se trdi, da je vladar odobril Banffy- jeve načrte in da so toraj vsa poročila o ministerski krizi brez vsake realne podlage. Grof Moric Esterhazy je telefonično naznanil z Dunaja, da je stališče Banffyjevo bolj trdno ko poprej, kar pa seveda dosedaj še ni potrjeno. V preosnovani kabinet vstopi baje tudi skupni finančni minister Kallay.

Turin, 9. januarja. Trideset častnikov in drugih vojakov železniškega polka so zaprli.

Madrid, 9. januarja. V konservativnem klubu je Silvela grajal postopanje Sagastovo, posebno pa njegovo taktiko za časa vojske z Ameriko, ter izjavil, da je parlament mo- ralično razpuščen in da je v kratkem priča- kovati Sagastovega padca. Govornik je tudi potrdil, da sta se zjedini s Polaviejo o kon- servativnem vladnem načrtu.

Madrid, 9. jan. Včeraj se je vršil mini- sterski svet pod Sagastovim predsedstvom. V ponedeljek naznani Sagasta kraljici, da je nastala kriza v kabinetu.

Kaneja, 9. jan. Nadkopisar princ Jurij je odbral komisijo, obstoječo iz 12 kristi- janov in štirih mohamedovcev, ter ji poveril sestavo načrta za novo ustavo. Predsedstvo komisije je prevzel Sphakianakis. Vest, da so odzvali črnogorski orožniki, se še ne potrjuje.

Dunaj 10:

6. januarja. Marij Šurga, zasebnica, 71 let, Špitalske ulice 5, srčna vodenica.

V hiralnici:

5. januarja. — Franica Mulej, usmiljena sestra 29 let, jetika.

V bolnišnici:

2. januarja. — Rozalija Merhar, delavčeva žena 36 let, srčna hiba.

3. januarja. — Marija Kovač, delavka 70 let, pljučni emphysem.

4. januarja. Marija Zefiro, delaveva žena, 74 let, osta- relost. — Anton Košir, delavec, 17 let, kron. vnetje ledvic.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm	Tempera- tura v Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm
7. 9. zvečer	740.7	0.3	sl. sever	oblačno	0.0
8. 7. jutraj	739.7	-2.0	sl. sszh.	megla	
2. popol.	738.6	0.1	sr. vzh.	oblačno	3.8
8. 9. zvečer	738.3	0.6	sl. sszh.	oblačno	
9. 7. jutraj	738.3	2.0	sr. sszh.	oblačno	3.8
2. popol.	738.3	4.3	sr. vjvzh.	del. jasno	
Srednja temperatura sobote -0.3°, normala: -2.7°					
Srednja temperatura nedelje -0.4°, normala: -2.7°					

Zahvala.

21 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so nam ob bitki in nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta, oziroma tasta in starega očeta, gospoda

Fran Hajek-a

lastnika hiše in rudokopa

ustno ali pismeno izrazili svoje sočutje, prečast. g. kanoniku in dekanu Ivanu Oblaku za preblogo skrb v bolezni in tolažbo z resnicami svete vere, usmiljenim sestram in vsem, ki so ga v dolgi in mučni bolezni dobrohotno obiskovali in tolažili. preblogo-rodnim gospodom uradnikom, meščanom in vsem udeležnikom od blizu in daleč, ki so ga spremili na zadnjem potu, slav. pevskemu društvu »Lira« za ginjačo petje pri hiši žalosti in ob grobu, slavnemu društvu narodne čitalnice za spremstvo z zastavo, slav. društvu požarne brambe in vsem darovateljem lepih vencev izrekamo svojo najtoplejšo prisrčno zahvalo.

V Kamniku, dne 7. prosinca 1899.

Žalujejo ostali.

Suhe hruške

za žganjarijo kakor tudi za hruškovo moko,

suhe češplje, orehe, lešnike

priporoča trdka 2 (3-4)

A. Zwenkel & Co.
Sevnica, Spodnje Stajersko.

Išče se komptoirist,

ki je popolno zmožen slovenske in nemške korespondence. Kavcije mu je vložiti 400 gld. — Služba stalna. — Plača po dogovoru.

Davorin Rovšek,
fotograf v Ljubljani.

8 2-2

Izrek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEVE GIESSHÜBLER KISELINE

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri **želododni kislini, škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju.** (Dvornega svetnika Löschnerja monogra-fija o Giesshübl Sauerbrunn.) 20-1

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih spece-rijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

IV. 353/96.
15.

18 1-1

Razglas.

Na predlog c. kr. finančne prokurature v Ljubljani kot zastopnice **druge kaplanske prebende**, ki se ima ustanoviti v župniji v **Boh. Srednji vasi**, dovolila se je

prostovoljna dražba zemljišča

vlož. šte. 69 katastr. občine Studor po parcelah ter se je določila **na 17. januarija 1899**

ob 10. uri dopoldne v Studoru št. 39.

Pri zemljiški zavarovanem upnikom pridrži se zastavna pravica ne gledé na kupnino.

Posamezne parcele izklicale se bodo za cenilno vrednost določeno v inventurnem zapisniku de pr. 13. januarija 1897 ad št. 361.

C. kr. finančna prokuratura v Ljubljani kot zastopnica lastnice ima pravico prodajo gledé vseh ali le posameznih parcel preklicati tekom 14 dnij po prodaji.

Dražbeni pogoji in zemljišča zadevajoče listine, posebno tudi inven-turni zapisnik, morejo se med uradnimi urami vpogledati pri tem sodišču.

C. kr. okrajna sodnija v Radovljici odd. I,
dne 3. januarija 1899.

Naznanilo in priporočilo.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu naznanjam, da sem **prevzel** od gosp. **Pavšner-ja**

7 3-3

krojaški obrt.

Vse stare gg. naročnike, posebno prečast. duhovščino, uljudno prosim, da tudi mene blagovolijo v prihodnje s svojimi naročili počastiti. — Potrudil se bodem vsako naročilo gg. duhovnikov točno in lično izvršiti, zagotavljač dober delo in nizke cene.

Proseč za mnogobrojni obisk beležim velespoštovanjem

Josip Kastelic, krojaški mojster,
Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziji.

Koverte s firmo

priporoča

Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.

Službo želi takoj nastopiti izurjen

komij,

19 let star, nemščine in slovenščine zmožen ter v **spece-riji in železnini** izučen. 24 3-1

Blagohotne ponudbe naj se pošljejo na **Frančiška Dacar-ja**, Velikihrib pri Zgor. Tuhinji nad Kamnikom.

Št. 44444.

5 3-2

Prodaja stavišč.

Mestna občina ljubljanska prodá svoj **na dve stavišči razdeljen prostor**, na katerem je poprej stala hiša št. 65 ob **Sv. Petra cesti v Ljubljani**, in sicer obe stavišči skupaj ali pa vsako posebej.

Kupne ponudbe sprejema **do konca januarija 1899** podpisani magistrat, kateri pové v navadnih uradnih urah tudi kupne pogoje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 23. decembra 1898.

Župan:

Iv. Hribar l. r.

Pozor!

Najfinejša namizna vina

iz c. kr. dvornih kletij na Dunaji in

najboljši konjak

iz c. kr. dvorne distilerije Pfau in dr. na Reki

so dobiti v **konditoriji**

Rudolf Kirbisch

v Ljubljani 911 11-6

na Kongresnem trgu (Zvezda) št. 8.

Dunajska borza.

Dne 9. januarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 40 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 15 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 » — »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 85 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	97 » 95 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	941 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	358 » 75 »
London vista	120 » 45 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 95 »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 55 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 30 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dne 7. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	169 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 40 »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 » 20 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 » 20 »
Prioritetne obveznice državne železnice	220 » — »
» » južne železnice 3%	180 » 30 »
» » južne železnice 5%	126 » — »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 75 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » 75 »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	— » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 » 30 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3530 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	430 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	59 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	114 » — »
Montanska družba avstr. plan.	194 » 25 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177 » 75 »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Zavarovanja** za zgube pri izrebanjih, pri izkrcanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

na naloženih glavnih.